

M | V
I | MCM
LXX
V

**Egzegeza SZ – Izbor iz
povijesnih spisa
srijedom 14:30**

Povijesne knjige Staroga zavjeta

Povijest naroda u Savezu s Bogom

doc. dr. sc. Niko Bilić, FFrZ

<http://amdg.ffrz.hr> > nastava > MVI

Biblija na Uskrs (Lk 24)

- “Počevši od Mojsija i svih **pro**roka... što ima *o njemu*” (Lk 24,27);
  - “**otvara** nam Pisma” (v32)
- Trostruki preokret:
  - Oči (v16.31)
  - srce (v25.32)
  - govor (v17.29)
- Trostruki rezultat (32s.36):
  - osjećaj (v32),
povratak, zajedništvo (v33.36)
- “Sve što je u *Zakonu*, **Pro**rocima i *Psalmima* (v44)
  - *o meni* napisano”
  - “**otvori** im pamet da razumiju PISMA” (v45)

Kanon

- κανών – mjera:
  - ustaljeni popis i raspored
- Suvremeni kanon SZ:
- Petoknjižje
- i *Povijesne* knjige:
  - Jš do 2 Mak
- *Mudrosne* knjige:
  - Job do Sir
  - Psalmi
- *Proročke* knjige:
  - Iz do Mal

Hebrejska Biblija (HB)

- „*proto-kanon*“ – prvi, 3 dijela
- תורה – *Tôrâ* = Zakon (Pouka)
- נביאים – *N^ebi'îm* = **Pro**roci
  - Od **Jš (- 2 Kr)** do (Iz –) Mal
  - Od ulaska u obećanju zemlju
  - Do propasti kraljevstva (Babilonsko progonstvo)
- כתובים – *K^etubîm* = Spisi
  - **Rut**, “mudrosne”, **Ezr/Neh**, Dn, **Ljet**
- → TaNaK

©JewishEncyclopedia.com

Septuaginta

- **70=LXX =“deutero-kanon”**
  - Grčki kanon, Grč. Biblija
  - Prijevod svetih knjiga
  - Nakon Aleksandra Velikoga, za vjernike
- Nov jezik: prijevod na grčki
- Nov raspored (“logički” i kronološki)
  - Prošlost, sadašnjost, budućnost
  - Npr. **Rut 1,1**
- Nove knjige: 7 knjiga
  - **Tob, Jdt, 1 i 2 Mak**, Mudr, Sir, Bar
  - + dodatci u Dn i **Est**
- Teološki naglasci (svetost, David i hram...)

ΓΕΝΕΣΙΣ.

ἘΝ ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἄβρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου· καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐτεφεύρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀπὸ μέσων τοῦ φωτός, καὶ ἀπὸ μέσων τοῦ σκότους. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα μία.

Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτω στερίωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος· καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀπὸ μέσων ὕδατος καὶ ὕδατος· καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερίωμα· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀπὸ μέσων τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στεριώματος, καὶ ἀπὸ μέσων τοῦ ὕδατος, τοῦ ἐπάνω τοῦ στεριώματος. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερίωμα οὐρανόν· καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δευτέρα.

Nastava

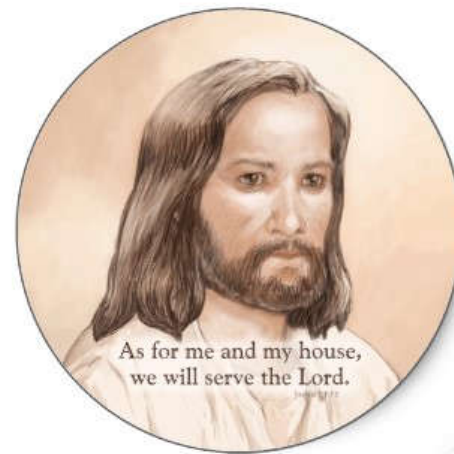

- **Biblijski tekst**
  - **Anto Popović, *Uvod...***
  - ***Odabрати knjigu***
(Jš ili Suci ili Sam ili Kr ili Ljet)
    - *Komentar*
  - **Lik i tema**
    - **Knjiga ili članak**
-

Udžbenik

- Povijesne knjige
  - Uvod u knjige Staroga zavjeta 2
- Anto Popović
- *Kršćanska sadašnjost*
- Biblioteka: Biblica
- Godina izdanja: 2015.
- ISBN: 978-953-11-0819-5

Jošua

- a) U Petoknjižju
- b) Knjiga o Jošui
(šestoknjižje?)

יהושע *j^ehošu^a*, LXX: Ἰησοῦς

Ratnik (Izl 17,8–16)

Jošua u boju s Amalekom, Nicolas Poussin
1593/94 – 1665

- **1. *Mladi vojskovođa***
  - po čijemu nalogu (v10)?
    - Mojsijevu
    - Prvi zadatak (v9)?
- **Odabire borce**
  - Koliko traje boj (v12)?
- **Dugo – cijeli dan**
  - Mojsijeva uloga (v10-12)?
- **Molitveno pokroviteljstvo**
- **u boju s Amalekom (jd.! v13) – čiji boj (16b)?**
  - Rat Gospodnji protiv Amaleka (v16)
  - Korjenito suprotstavljanje (יהוה: “ja ću izbrisati” 14b)

Poslužitelj i molitelj (Izl)

□ 2. *Jedini s Mojsijem (24,13)* – gdje?

- Na svetoj gori – *koliko ostaju (v18)*?
- 40 dana i 40 noći

□ 3. *Gdje boravi (33,11)*?

- u šatoru sastanka
- Mojsije povremeno, a Jošua?
- Stalno

□ Koje dobi (33,11)?

- Momak, “mali”
(נער *ná‘ar* usp. 1 Sam 3,
1 Kr 3,7; Jer 1,6s)
- 16 poglavlja nakon Izl 17

Izviđač (Br 13.14)

- Kakvu ulogu dobiva u Br 13,2?
    - Izvidjeti zemlju
  - Iz kojega plemena (v8)?
    - Efrajim
  - Kako se zove u Br 13,16b (usp. Pnz 32,44)?
    - Hošea > Jošua – *što to znači?*
    - יהושע *j'hošu^a* (jah + jaša)
  - Prevrat (Br 14,4)?
    - “Natrag u Egipat”
  - Jošua s Kalebom (iz Jude) potresen (v6) – gesta?
    - Razdiru haljine
  - Jedini će ući u zemlju (v30)
    - nisu pomrli nakon pobune (v38)
- Reakcija (v7.9)?
    - “dobra zemlja” (v7) – ispravljaju glasine: “zemlja proždire” (13,32)
    - “Ne bojte se!” (v9) – ohrabruju zajednicu

Jošua nasljednik

- **Kakvo zaduženje** (Br **34,17** usp. 32,28)?
  - Podijeliti baštinu - *S kime zajedno?*
  - Sa svećenikom
- **Božji nalog?** (Pnz **1,38**)
  - Mojsije **podsjeca** (31,3)
- **Izvršenje:** Jošua prima poslanje (Pnz 31,7)
  - **Od koga?**
    - Mojsija – *Pred kim?*
    - Pred cijelom zajednicom
- **Nalog (Pnz 31,7) – dvostruk?**
  - S narodom u zemlju
  - Predati u baštinu – *Potpora (Pnz 31,8)?*
  - יהוה će biti s tobom (usp. Izl 3,12)

- **Tko govori Mojsijev psalam 32,44?**
  - Mojsije i Jošua
- **Osvrt:** Kako prima poslanje u 34,9?
  - “zaređen”,
  - ispunjen duhom

